

Biblijska bilješka.

Otkriti rukopis sv. Evanđeljâ. Upravo je deset godina, što je američki učenjak Freer našao u Egiptu grčki rukopis evanđeljâ, koji je istom sada objelodanjen po michigan-skome sveučilištu u Saveznim Državama. Rukopis je na najfinijem pergamentu sa lijepim uncijalnim (velikim) slovima i posve je dobro sačuvan. Korice, od dosta debela drveta, nakičene su slikama na četiri ugla, što prikazuju evanđeliste. Ime sv. Marka još se dade čitati na gornjem uglu s desne strane.

Sanders, koji je preuzeo objelodanjenje ovog toli važnog rukopisa, doznačuje mu podrijetlo iz 4. vijeka, dok drugi američki stručnjaci drže, da je rukopis nastao u 5. ili 6. stoljeću.

Najznatnija značajka, koju sadržaje rukopis, kako opaža „XX. Siècle“, jest ulomak evanđelja po sv. Marku, što ga ne donosi nijedan drugi tekst. Jedini sv. Jeronim znade za ovo mjesto, kad navodi jedan ulomak iz toga teksta.

Tekst ovog novog rukopisa nalazi se u zadnjem poglavlju sv. Marka i dolazi nakon 14. stiha t. j. gdje je govor, da je Isus korio svoje učenike zbog njihova nevjerovanja. Evo doslovna prijevoda novog našastog teksta: „I oni se ispričavahu govoreći, da je ovaj vijek razuzdanosti (sloboštine) i nevjerovanja, podložan utjecaju Satana, koji djelovanjem nečistih duhova priječi, da se Božja moć pravo shvati. Stoga rekoše oni Kristu: očituj nam odmah sada tvoju pravednost. A Isus im odgovori: konac godinâ Satanove moći nije stigao, ali se približaje. Bio sam osuđen na smrt za spas grješnika, e da se oni povrate k istini i da više ne griješe nego da oni baštine duhovnu i nepokvarljivu slavu pravde na nebesima“.

Rukopis sadržaje još mnogo drugih varijanta od velike zanimivosti. Evanđelja su u ovom rukopisu ovako poredana: Sv. Matej, sv. Ivan, sv. Luka i sv. Marko. Prvi dio evanđelja po sv. Ivanu pisan je drugom rukom, nego li je ostali dio rukopisa, te po spoljašnosti kao da je potonje dobi.

Londonski „Times“ donio je nedavno članak nekog protestantskog eksegete, koji misli, da rukopis nije jednolik (homogen) i da je u mnogočem pogriješan. K ovomu pridodaje isti nekatolički eksegeta, da je rukopis morao biti prepisan u više odjeljenih rukopisa, vjerojatno u svitke (des rouleaux) papyrusa, od kojih je svaki napose sadržavao samo po jedno evanđelje.

•

Profesor Flinders Petrie, koga drže najboljim engleskim egiptologom, veli, da vrijednost ovog rukopisa zavisi o odgovoru na pitanja, da li je tekst ovog našastog rukopisa priređen po kojem heretiku iz prvih vremena Crkve, koji bi ga bio kriotvorio, da mu bolje služi za interese njegove sekte, ili se pak naprotiv, tvrdi isti profesor, mi nalazimo pred tekstom točnijim, nego li ikakav od onih, koji dosada posjedovasmo.

Doličan odgovor na ispravno pitanje prof. Petrie-a dati će interesirani učenjaci, a napokon jamačno i kat. Crkva.

Anton L. Gančević, O. M.

Recenzije.

Sv. Pismo Staroga i Novoga Zavjeta. Preveo i bilješke prikupio Dr. Valentin Čebušnik. Svezak I. i II. (I. Knjiga Mojsijeva — Knjiga o Esteri). (Vidi br. 3. o. g. „B. S.“ str. 348. i dalje).

A. Kakav kaos vlada u Čebušnikovu prijevodu, vidjeli smo već iz navedenih primjera u prošlom broju. Ovdje želim radi kratkoće navesti samo još koji taj slični primjer.¹

1. U Exod. 27, 3; 38, 3. prevodi naš prevodilac Vulgatin izraz „forcipes“ sa „klijeste“, dok u 3 Reg. 7, 49; 2 Chron. 4, 21. prevodi isti izraz sa „usekači“. Dakle po Čebušnikovu prijevodu bio bi lat. izraz „forcipes“ = klijeste = usekač. Megjutim u Exod. 25, 38; 37, 23. prevodi on Vulgatin izraz „emunctorium“ takogjer sa „usekač“. Prema tome, po matematičkim pravilima $A = B = C: A = C$, morali bi Vulgatini izrazi „forcipes“ i „emunctorium“, odnosno Čebušnikovi „klijeste“ i „usekač“ značiti sasvim isto. Ali tome nije tako. Da latinski termini „forcipes“ i „emunctorium“, odnosno hrvatski „klijeste“ i „usekač“ označuju objekte megjusobno skroz različne, svjedoči nam jasno Vulgatin tekst u Num. 4, 9, gdje stoji: „Sument . . . candelabrum . . . cum forcipibus suis et emunctoriis“ ili kako takogjer imade na istom mjestu i naš prevodilac: „I neka uzmu . . . svijetnjak . . . sa klijestima njegovim i sa usekačima.“

Dakle već iz „stanja autorova“ moramo zaključiti, da su „forcipes“ i „emunctorium“, odnosno „klijeste“ i „usekač“ megjusobno različni termini, jer ne možemo suponirati, da će netko u istom retku upotrijebiti izaspece dva izraza, koji bi sasvim isto značili. To ne suponujemo niti kod našeg prevodioca, a još manje kod Vulgate. Zato slijedi logički zaključak, da je on izraz „forcipes“ u 1. Reg. 7, 49. i 2 Chron. 4, 21. sasvim krivo preveo, jer „forcipes“ nijesu isto što i „emunctorium“, kako je očito iz Num. 4, 9.

2. Vulgatin izraz „Armilla“ prevodi naš prevodilac u Gen. 24, 22. 30. 47. korektno sa „narukvica“, ali već u Gen. 38, 18. 25. nalazimo, kako on taj isti Vulgatin izraz (prema Daničiću) prevodi sa „uzica“. U 2. svesku 2. Reg. 1, 10. prevodi on „armilla“ opet sa „grivna“. Neke bude. Ali ne znam, zašto on u Exod. 35, 22. prevodi Vulgatin termin „dextralia“ sa „grivna“, ko-

¹ Ograničujem se u ovoj kritici samo na nešto malo, ali i ovo će biti dosta, da se dobije jasan pogled u skroz nekritički metod, kojim je izrađen ovaj prijevod sa bilješkama.